

ת"פ 63594/05/21 - מדינת ישראל נגד אברהם סלאימה, מחמד קבאג'ה

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא

ת"פ 63594-05-21

המאשימה	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
נגד	
הנאשמים	1. אברהם סלאימה ע"י ב"כ עוה"ד אנדרי רזנטל 2. מחמד קבאג'ה ע"י ב"כ עוה"ד מוסטפא יחיא

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו בעבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיפים 329(א)(1) ו- (2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") בצירוף סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016, ובעבירה של חבלה במזיד ברכב מנועי לפי סעיפים 1413' ו- 144' לחוק. נאשם 2 הורשע, בנוסף, בעבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287 לחוק העונשין ובעבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

כתב האישום והכרעת הדין

2. האירוע נשוא תיק זה התרחש ביום ירושלים תשפ"א, ה- 10.5.2021, בתקופת מבצע "שומר החומות" וחג הרמדאן, בה המתיחות הביטחונית בעיר ירושלים היתה בשיאה. ביום האמור, בשעה 09:30 לערך, נסעו אפרים יונה, ברק ברוך ורועי זאגא לכיוון הכותל המערבי בירושלים בכדי להתפלל. השלושה חבשו כיפה לראשם והינם בעלי חזות יהודית-דתית. בהגיע הרכב סמוך לצומת רוקפלר בעיר העתיקה, נתקע הרכב בפקק. סביב הרכב נוצרה התפרעות, במסגרתה, הפורעים ידו אבנים לעבר הרכב, ניפצו שמשותיו, בעטו ברכב, פתחו את דלתות הרכב ובעטו בנוסעיו. נהג הרכב ניסה להימלט בנהיגה קדימה ואחורה תחת ידיו האבנים הבלתי פוסק ופתיחת דלת הנהג ע"י אחד הפורעים, הוא איבד שליטה, פגע בשני אנשים שהיו במקום, עלה על חומת בטון שעל שפת המדרכה ונתקע שם. כל זאת, תחת

מתקפה בלתי פוסקת שנמשכה בעוצמה גם כשהרכב תקוע על חומת הבטון ונוסעיו יושבים בתוכו.

בשלב בו הרכב ניצב על חומת הבטון, יצא נאשם 2 מרכבו, שהיה לפני הרכב המותקף, וממרחק של שני מטרים ידה אבן שהרים מהרצפה לעבר הנהג שישב ברכב כשדלת הנהג פתוחה. מיד לאחר מכן, הרים נאשם 2 אבן נוספת וידה גם אותה ממרחק של כמטר אחד לעבר הנהג. במקביל, נאשם 1 הגיע בריצה עם קסדה שחורה על ראשו, התקרב לרכב וריסס גז פלפל לתוך הרכב דרך חלון המושב הקדמי-ימני ממרחק סנטימטרים ספורים. הנאשמים ביצעו את מעשיהם תוך כדי שהפורעים שסביבם ממשיכים בתקיפה באופן שתואר לעיל. שני הנאשמים ברחו לאחר שהשוטר הגיע לזירה וירה באוויר.

3. הנאשמים לא חלקו על ביצוע המעשים (שתועדו בסרטון שהוגש), אך טענו כי מעשיהם אינם מגבשים את סעיפי העבירות שיוחסו להם בכתב האישום וטענו כי הם לא פעלו בצוותא עם המתפרעים האחרים ולא גרמו לפציעות הנפגעים. בתום הליך ההוכחות, הורשעו הנאשמים בביצוע העבירות שיוחסו להם, מכח ביצוע בצוותא עם מעשיהם של הפורעים האחרים, ונקבע שהמניע למעשיהם הוא אידאולוגי, גזעני ומטרתו לפגוע בבני אדם שחזותם מלמדת על השתייכותם הדתית והלאומית ולעורר פחד ובהלה.

4. כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים יחד עם הפורעים האחרים נגרמו למתלוננים חבלות. לנהג אפרים יונה נגרם חתך בקרקפת באורך 3 ס"מ, המטומה ברגל ימין והוא נזקק לטיפול רפואי בהרדמה מקומית. לנוסע ברק ברוך נגרם חתך בשפה העליונה וכאבים ברגל ימין. לנוסע רועי זאגה נגרמו כאבים וצריבה בעיניים, ברגליים ובחזה כתוצאה מגז הפלפל. כמו כן, נגרמו לרכב נזקים - שלושה חלונות שבורים, נזקי פח ושברים במסגרת החלון.

5. נאשם מס' 2 הורשע גם בעבירה של הפרת הוראה חוקית של תנאי מעצר בית שהוחלו עליו על ידי בית משפט השלום בירושלים ביום 3.9.20. ביום האמור, נאשם 2 נסע לאבו גוש כדי לעבוד, לאחר מכן נסע לסילואן, ובדרך ביצע את העבירות שנקבע כי ביצע באישום הראשון. כמו כן, הורשע נאשם 2 גם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט, בכך שמספר ימים לאחר האירועים באישום הראשון, הבין נאשם 2 כי מעשיו מתועדים במצלמות האבטחה והשמיד את הנעליים האדומות שנעל בעת האירוע בכוונה להעלים ראיות.

טענות הצדדים לעונש

טענות המאשימה

6. המאשימה טענה כי מדובר באירוע לינץ חמור מאוד, בו שלושה צעירים יהודים שנסעו לתומם בצהרי יום ירושלים לכותל, עמדו בפקק וכשהם מזוהים כיהודים הם מותקפים בברוטליות על ידי מתפרעים שזורקים עליהם אבנים, מכים ברכב, מרססים לתוכו גז פלפל, פותחים את דלתות הרכב, זורקים אבנים פנימה כאשר הם מכותרים על ידי הפורעים ורכבים אחרים בכביש ואין להם דרך להיחלץ. האירוע הקשה תועד בסרטון, המתעד גם סכנת החיים שנסקפה למתלוננים, את האימה וחוסר האונים שאחזה בהם וניכרה בנהג הרכב, שניסה להימלט, בעודו סופג אבנים וגז מדמיע, עד שאיבד שליטה על הרכב, נתקע על חומת בטון ופגע באנשים שעמדו שם. הפורעים המשיכו לתקוף את הרכב גם

עמוד 2

כשהיה תקוע על חומת הבטון ובחלקו תלוי באוויר.

7. המאשימה מבהירה כי לא נטען שהאירוע תוכנן מראש, אך הנאשמים הגיעו למקום, ראו את ההתפרעות והתקיפה ובחרו להצטרף אליהן באופן פעיל כשהרכב תקוע על החומה וכשהמתלוננים בתוכו, אינם יכולים לזוז או להגן על עצמם. נאשם 2 יצא לשם כך במיוחד מרכבו ונאשם 1 רץ לעבר הרכב. נאשם 1 ריסס גז פלפל לתוך הרכב מטווח אפס. נאשם 2 ידה אבנים, כל זאת כשההמון ממשיך ליידות אבנים מכל עבר. המאשימה טוענת כי הפסיקה התייחסה במפורש לעוצמת ההמון באירועי הלינץ (הפנתה לע"פ 901/22 בענין אסוואד), ולכן, לטענתה, חלקם היחסי של הנאשמים בלינץ נבלע באפקט של ההמון והמטרה המשותפת של ההמון משליכה גם על חלקו של כל אחד מהנאשמים. נטען כי לא ניתן לנתק את מעשיו של כל נאשם מאפקט ההמון באירוע הלינץ ומטרתו הכללית והמשותפת. כשמתפרעים רבים זורקים בו זמנית אבן אחת, פותחים את הדלתות, מרססים גז פלפל - החומרה, הסכנה והאימה מועצמות פי כמה וכמה.

8. באה הפנייה לנזק המתואר בתסקיר הקרבן המלמד על טראומה של ממש. לעמדת המאשימה, מדובר בפגיעה משמעותית בתחושת הביטחון האישי וקשיי התמודדות המלווים ביום יום. מבחינת הנזק הפוטנציאלי, נטען כי האירוע הסתיים בדרך נס רק בחבלות קלות יחסית. אותם מעשים לא הופסקו מטוב ליבם של הנאשמים, אלא רק בשל הגעת קצין משטרה למקום שירה באוויר.

9. עוד נטען כי מניע אידיאולוגי הוא נסיבה מחמירה. המחוקק קבע כי העונש על מעשה טרור צריך להיות כפול. בית המשפט העליון הדגיש זאת (ע"פ 5633/22) ויש ליישם זאת בענייננו. עוד טוענת המאשימה, כי ביצוע המעשים בתקופת מבצע שומר החומות הנה עוד נסיבה לחומרה בתוך מתחם הענישה, שכן המדינה היתה מותקפת בטילים מבחוץ, והנאשמים וחבריהם תקפו יהודים גם מבפנים. נטען כי כל אירוע כזה יכול להצית את המדינה כולה.

10. המאשימה הפנתה לפסיקה וטענה כי מתחם הענישה, לגבי נאשם 1, הוא 5 עד 9 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננים. לגבי נאשם 2, שביצע את המעשה כשהוא במעצר בית ונקרתה בדרכו ההזדמנות לפגוע ביהודים, המאשימה מציעה מתחם ענישה שיכלול את שני האישומים בהם הורשע וטוענת כי הנו 7 עד 10 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי.

11. המאשימה הפנתה לכך שבאירוע דנן השתתף קטין בן 14 ו- 10 חודשים, שהודה במסגרת הסדר טיעון, בניסיון למעשה טרור ובפציעה בנסיבות מחמירות וכן בידיו אבן לעבר כלי תחבורה, חבלה במזיד, ונדון ל- 20 חודשי מאסר (ת"פ 47436-05-21). מדובר בהבדל משמעותי גם מבחינת סעיפי העבירות בהן הורשע וגם מבחינת גילו. נוכח הודאתו וגילו הצעיר המאשימה לא ערער על העונש שנגזר עליו, הגם שהיה שותף לאירוע מתחילתו וחלקו חמור משל הנאשמים דנן.

12. באשר לעונש הראוי לנאשם 1 - לנאשם 1 אין הרשעות קודמות. טענתו, לפיה, פעל כפי שפעל באירוע כי ראה את הרכב של המתלוננים דורס אנשים וחשב כי הם מתכוונים גם לירות באנשים, נדחתה בהכרעת הדין ואין להתחשב בה לקולה בגזירת עונשו. המאשימה מבקשת למקם את נאשם 1 בקצה העליון של השליש התחתון של המתחם הנטען לגביו ולגזור עליו 6.5 שנות מאסר.

13. באשר לעונש הראוי לנאשם 2 - נאשם 2 הופנה לשירות המבחן בשל גילו. אין בעניינו נסיבות חיים מיוחדות. נטען כי הוא לא זכאי ליהנות מההקלה בעונש של מי שהודה במעשיו והפנים את חומרתם. נאשם 2 אינו נוטל אחריות מלאה, מצמצם את חלקו, טוען כי לא הבין את הסיטואציה, שולל מניעים לאומניים, אינו מגלה אמפטיה לנפגעים ומתקשה להפנים גבולות. שירות המבחן המליץ על מאסר שיהווה גורם מרתיע. כמו כן, נאשם 2 ביצע את העבירה כשהוא מפר תנאי מעצר בית. המאשימה מבקשת למקמו בשליש האמצעי של מתחם הענישה שנטען לגביו, ולגזור עליו 9 שנות מאסר.

14. בנוסף, מבקשת המאשימה להטיל על שני הנאשמים פיצוי משמעותי לנפגעי עבירה. נטען כי בעניינו של המתלונן אפרים, הוגש תסקיר קורבן המתאר פגיעה קשה. לגבי יתר המתלוננים, גם ללא תסקיר, ניתן בקלות לשער את שעבר עליהם באירוע ואת הנזקים עימם הם מתמודדים מאז.

15. הוגש **תסקיר נפגע עבירה** שנערך בעניינו של **אפרים יונה**, בן 28, נשוי ואב לשתי בנות פעוטות, לומד בישיבה ועובד בעבודות מזדמנות. הנפגע תיאר כי הפגיעה במסגרת אירוע טרור תפסה אותו לא מוכן, דווקא כשחש בטוח ומוגן לנסוע לאזור הכותל ביום חג. באירוע ניצב מול סכנת חיים והוצף בתחושת חוסר אונים, חוסר ישע ואימה נכח האלימות והאכזריות שהופנתה כלפיו וחוסר יכולתו להתגונן מפניה. הוא גייס את כל כוחותיו על מנת להימלט אך חווה עצמו במלכודת וחש חרדת מוות. בעקבות התקיפה הוא נחתך בראשו, נזקק לתפרים, סבל מכאבים ומנפחות ברגלו וטופל בבית החולים. כתוצאה מהתקיפה, נפגעה תחושת הביטחון האישי שלו, תחושת השליטה על חייו ואמונתו בעולם כמקום טוב ומוגן. ישנו עיסוק בתכני מוות וחשש מפגיעה נוספת עתידית. ישנה פגיעה ביכולתו לבצע מטלות ומשימות יומיומיות ולהתרכז בלימודיו. כמו כן, הוא סובל מקשיי שינה, חוסר שקט ודריכות תמידית, צמצום מרחב פעילותו והימנעות מחשיפה לסיכון. שירות המבחן התרשם כי ההשלכות הרגשיות והנפשיות של הפגיעה במתלונן הינן ארוכות טווח ועמוקות. המתלונן שיתף כי במשך מספר חודשים לאחר הפגיעה השתלב בטיפול פסיכולוגי דרך עמותה ולא המשיך בכך. הומלץ על הטלת פיצוי כספי משמעותי לטובת הנפגע.

טענות ההגנה

טענות הנאשם 1 לעונש

16. סנגורו של נאשם 1 הקדים וטען כי הוא מתנגד לשימוש במילה "לינץ", שמיועד לטעת פחד ואינו רלבנטי לעניינו. לגופו של ענין, טוען הסנגור כי בהכרעת הדין נדחתה טענתו של נאשם 1, לפיה פעל לאחר שסבר כי הוא בסכנה, אך בסרטון המתעד את האירוע ניתן היה לראות שמהמקום בו היה נאשם 1 על הקטנוע שלו הוא היה יכול לראות את המתרחש לפניו ויש בסיס לטענתו. לענין הטענה שנאשם 1 בחר להצטרף למתפרעים במטרה לפגוע, טוען הסנגור כי אמנם נאשם 1 אכן הצטרף, אך, כאמור, בהכרעת הדין נדחתה טענתו באשר לשיקולים שהניעו אותו. עוד נטען כי האירוע לא תוכנן ונאשם 1 נקלע אליו באופן מקרי. כמו כן, נטען כי יש להתחשב בחלקו המעשי של נאשם 1 באירוע הגם שהורשע מכח דיני השותפות.

17. נטען כי נאשם 1 הינו בן 30, ללא עבר פלילי, אינו נשוי, בעבר עבד כמציל והציל חיי אדם ומעולם לא השתתף במקרה כזה. במקרה דנן נאשם 1 פעל מרגשות בטן מוטעות. לא מדובר באדם החושב איך לפגוע ביהודים מאחר שהם יהודים. עברו מוכיח שזו לא דרכו, הוא נקלע לסיטואציה והפעיל שיקול דעת מוטעה. נאשם 1 נמצא במעצר מיום

שנעצר. הסנגור מבקש להסתפק בעונש מאסר של 20-22 חודשים, ובאה הפניה להחלטות שנטען כי הן תומכות בכך.

18. מטעם נאשם 1 העיד **עדיאל סנדובל**, בן 27, מאבטח, מכיר את נאשם 1 משנת 2018, כאשר העיד עבד כמאבטח במלון ברמת גן ונאשם 1 עבד כמציל. בתקופה זו נורה טיל לעבר רמת גן, והעד היה אמור לפנות את אורחי המלון. נאשם 1 לא היה במשמרת באותו מועד, אך ברגע ששמע את האזעקה, רץ לפנות את כל המקלטים, הפנה אנשים לשם ויידע את העד.

19. כן העידה מטעם נאשם 1 **דפנה זרמן**, שאמרה כי היא מכירה את הנאשם 1 משנת 2018, כשהיתה חובשת בקנטרי ברמת גן והנאשם עבד כמציל. העדה ראתה אותו קופץ פעם אחת להציל ילד. מעולם לא הרגישה עוינות ממנו.

20. **נאשם 1** פנה לביהמ"ש, אמר שהוא מתנצל על מעשיו, מדובר היה בחוסר הבנה, "**והסיפור הזה לא יחזור על עצמו**".

טענות נאשם 2 לעונש

21. סנגורו של הנאשם 2 הקדים וטען כי ההעמדה לדין ומדיניות הענישה מחמירה יותר כלפי בני מיעוטים. לעמדתו, הבסיס לכתב האישום ולעבירות שנבחרו בו הוא ברוח התקופה בה התרחש האירוע. נטען כי הפסיקה, אליה הפנתה המאשימה, עוסקת במקרים חמורים פי כמה מענייניו, בהם יש מאפייני לינץ ועבירות ביטחון חמורות יותר, שאינם רלבנטיים למקרה דנן ולחלקו של נאשם 2 באירוע שהסתכם בדקה ו-20 שניות, וכיום אומר כי הוא לא יחזור על מעשים אלו.

22. הסנגור טען כי אין הצדקה להבדיל בין הנאשם 2, שהיה בן 17 בעת ביצוע העבירה, מעניינו של אותו קטין שהשתתף באירוע ונדון ל - 20 חודשי מאסר (ת"פ 47436-05-21) וההבחנה ביניהם אינה מידתית. בהתאם, באה הפניה להחלטות שנטען כי יש בהן לתמוך בעמדה עונשית מקלה מזו לה טענה המאשימה.

23. עוד טען הסנגור כי טענת המאשימה, לפיה המתלוננים היו מפוחדים, אינה עולה בקנה אחד עם הצטיידותם בקלע דוד, בו החלו לנופף לכל עבר. בתסקיר נפגע העבירה נכללים תיאורים שלא ניתן לבדוק אותם, לא הוגשו מסמכים רפואיים או מסמכים אודות הטיפול הפסיכולוגי הנטען, ולכן יש להטיל ספק בכובד הנזקים הנטענים. לשיטת הסנגור, המתחם לגבי נאשם 2 צריך להיות 18 עד 48 חודשי מאסר.

24. נטען כי המאשימה אינה חולקת על כך שלא היה תכנון מוקדם, רצון או כוונה להשתתף, אלא הנאשם 2 נקלע לסיטואציה והצטרף בסוף האירוע, כפי שנראה בסרטון. ממעשי הנאשם לא נגרם נזק פיזי כלשהו למתלונן.

25. עוד טוען הסנגור כי אין הצדקה לאבחן בין שני הנאשמים ולקבוע מתחמי ענישה נפרדים לכל אחד מהם.
עמוד 5

המתחם לא צריך לעלות על 4 שנות מאסר. מדובר בנאשם שמלאכת הפרנסה מוטלת עליו, זהו מאסרו הראשון ויש להתחשב בנסיבות.

26. **נאשם 2** פנה לבית המשפט ואמר כי הוא מתחרט על מעשיו, זו היתה טעות. הוא הבן הבכור שמפרנס את משפחתו. הוא למד לקח בתוך בית הכלא ומתנצל.

תסקיר שירות המבחן - נאשם 2

27. מהתסקיר שנערך בעניינו של נאשם 2 עולה כי הינו יליד 10.2.2002, כיום בן 20, רווק, מתגורר בבית הוריו במזרח ירושלים, עד למעצרו עבד בשיפוצים. טרם מעצרו שהה במעצר בית בתנאים מגבילים בבית הוריו. כיום עצור בכלא "רמון" מזה כשנה וחצי. הנאשם 2 סיים 9 שנות לימוד ונשר מלימודיו בכדי לעזור בפרנסת משפחתו על רקע נסיבות משפחתיות והיעדרו של אביו. בעברו הרשעה בעבירות רכוש, בגין שהה במעצר בית (אותו הפר בביצוע העבירות בתיק דנן) ונדון ביום 3.8.22 ל - 15 חודשי מאסר בפועל. בהתייחסו לעבירות נשוא התיק דנן, מסר הנאשם כי הפר את תנאי מעצר הבית בכדי לצאת לעבוד. לדבריו, תקף את הרכב מאחר שחשב כי מדובר בנהג ערבי שדרס אחרים. הנאשם שלל מניע לאומני אידאולוגי למעשיו. כיום מבין שעשה מעשה אסור והביע חרטה על מעשיו. הנאשם שלל נזקקות טיפולית. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו מסוגל להביע אמפתיה כלפי הנפגעים, מתקשה להכיר בחלקיו האלימים והתוקפניים, מביע לגיטימציה להתנהגות אלימה במצבים מסוימים, מתקשה להפנים גבולות ולא היה בהליכים הקודמים בכדי להתרועעו. שירות המבחן המליץ להטיל מאסר בפועל שיהווה גורם מרתיע ומציב גבול עבורו, ענישה מותנית ופיצויים לנפגעי העבירה.

דין

28. האירוע נשוא תיק זה התרחש, כאמור, ביום ירושלים, בתקופה של מבצע "שומר החומות" וחג הרמדאן, יום בו המתיחות הביטחונית בעיר ירושלים היתה בשיאה. הנאשמים הגיעו לאזור העיר העתיקה, האחד ברכבו והאחר על אופנוע, ונתקלו בהתפרעות צעירים שכוונה לעבר רכב בו שלושה אנשים בעלי חזות יהודית וכללה תקיפה בלתי פוסקת של ידוי אבנים לעבר הרכב, בעיטות ברכב, פתיחת דלתות הרכב, ידוי אבנים מקרוב לעבר נוסעי הרכב, ריסוס גז פלפל לעברם מטווח קרוב, בעיטות בגופם וניסיונות להוציאם מהרכב. התקיפה לא הופסקה גם לאחר שהרכב ניסה להימלט ונתקע על חומת בטון כשהוא תלוי בחלקו באוויר ונוסעיו אינם יכולים להימלט על נפשם ונמצאים במצב חסר ישע עוד יותר משהיו בשלב הקודם. דווקא בשלב זה החליטו הנאשמים, כל אחד בדרכו, להצטרף לתקיפה ולשפוך שמן למדורה בוערת זו. נאשם 2 יצא מרכבו, הרים אבן מהרצפה ויידה אותה לעבר נהג הרכב כשדלת הרכב פתוחה וממרחק של 2 מטרים. מיד לאחר מכן, הרים נאשם 2 אבן נוספת ויידה גם אותה באותו אופן וממרחק של כמטר אחד. במקביל, נאשם 1 התקרב לרכב, וכשדלת הנהג פתוחה ריסס גז פלפל לתוך הרכב דרך חלון המושב הקדמי וממרחק סנטימטרים ספורים מנוסעי הרכב. כל זאת ביצעו הנאשמים תוך כדי שנמשכת התקיפה הבלתי פוסקת באבנים מצד פורעים אחרים.

29. מעשיהם של הנאשמים פוגעים פגיעה קשה וחמורה בערכים המוגנים של שמירה על ערך החיים, שלמות הגוף,

שלום הציבור וביטחון, שלטון החוק, הסדר הציבורי ותחושת הביטחון האישי של הפרט. ההתייחסות בפסיקה אל ידיו אבן היא כאל שימוש בנשק קר: "אין צריך להרחיב בדברים על כך שהשלכת אבנים עלולה לגרום לתוצאות הוות אסון. היא עלולה להביא לתאונה שסופה מר. אכן, אבנים - פגיעתן רעה, והמיידה אותן יכול רק לשער את מידת הפגיעה, העלולה להגיע חלילה כדי מחיר דמים, והיו דברים מעולם" (ע"פ 5371/14 פלוני נ' מדינת ישראל (2014), המפנה לע"פ 8639/13 אלדבס נ' מדינת ישראל (2014), ור' גם: ע"פ 7140/13 פלוני נ' מדינת ישראל (2014)). הדברים נכונים גם לגבי ריסוס גז פלפל כאמצעי לתקוף ולפגוע.

30. תופעת ידיו אבנים התגברה לאחרונה והפכה "למכת מדינה" של ממש, המסכנת את שלום הציבור וחיי האדם באופן משמעותי המחייב גזירת עונשים שיש בהם כדי להרתיע הן את המבצע עצמו והן את העבריינים בכוח. במקרה דנן, עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים הנה בשיאה. מדובר בתקיפה מתמשכת, קשה ומשולבת של מתפרעים רבים כלפי שלושה נפגעים שהיו לכודים ברכב במקום האירוע ולא היו יכולים להימלט. פוטנציאל הנזק בתקיפה דנן שהמבוצעת בנסיבות אלה ע"י מתפרעים רבים יחדיו - הוא רב ואף קטלני. ובכלל זה, יש להביא במכלול השיקולים את העובדה שהאירוע לא נפסק ביוזמתם הנאשמים ויתר המתפרעים, אלא בזכות הגעתו של שוטר למקום שירה באוויר וכתוצאה מכך נפסקה התקיפה. חומרת המעשים בענייננו מתעצמת מאוד נוכח הביצוע בצוותא ביחד עם ההמון המתפרע: "העזרה ההדדית והעידוד ההדדי שפורעים עוזרים ומעודדים איש את רעהו יש בהם אפקט סינרגטי, והסיכון לשלום הציבור גובר והולך" (דברי כב' השופט מ' חשין ז"ל בבש"פ 7171/00 מדינת ישראל נ' חאמד, פ"ד נד(4) 729 (2000)). מהסרטון המתעד את האירוע ניתן לראות את התנועה הרוחשת של ההמון, לה תרם כל פרט ופרט שהשתתף בה, שלא הרפתה מקורבנותיה ברגעי אימה שנדמו לנצח. עבירות אלו מחייבות אפוא תגובה עונשית מתאימה מחמירה ומכבידה. יתרה מכך, חומרת המעשים והפגיעה בערכים המוגנים מתעצמת נוכח המניע האידאולוגי שעמד בבסיסם, בתקיפה שכוונה כלפי בני אדם אך בשל זהותם הדתית והלאומית. בעבריינות על רקע אידאולוגי לאומני, שיקול ההרתעה מקבל את הבכורה מבין שיקולי הענישה (ר': ע"פ 1163/07 אבו חדי'ר נ' מדינת ישראל (2007)) והפסיקה הנזכרת (שם). במסגרת חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016, הורה המחוקק על החמרת הענישה במסגרת עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי, והפסיקה קוראת לבתי המשפט ליישם זאת בדרך של הטלת ענישה מחמירה (ר': ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני (2020)). כמו כן, במסגרת מדיניות ענישה שהתווה המחוקק נקבע בסעיף 37 לחוק זה הוראת החמרה כללית, לפיה, העובר על עבירת טרור דינו כפל העונש הקבוע לאותה עבירה ועד למקסימום של 25 שנים. לפיכך, מתחם העונש ההולם את מכלול העבירות בהן הורשעו הנאשמים הוא מאסר בפועל לתקופה שבין 4 ועד 8 שנים, זאת נוכח פרק הזמן הקצר בו נטלו חלק באירוע (אחרת, הרף העליון היה אמור להיות גבוה יותר).

31. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, כל אחד מהנאשמים קיבל החלטה להצטרף לתקיפה. הם היו אחראים למעשיהם ויכלו להימנע מביצועם. הצטרפותם לתקיפה בשלב בו הרכב עמד תקוע על חומת הבטון, חלקו באוויר וקורבנותיו מנוטרלים ולכודים בו, אך מדגישה את נפשעות המעשים, וכפי שנקבע בהכרעת הדין, הנאשמים "ראו כי דריסת שני הולכי הרגל ע"י הרכב לא נעשתה במתכוון או מתוך התגרות, אלא כתוצאה מאיבוד שליטה בניסיון נואש להימלט מהתופת וההמולה אליהן נקלע, וכשלנוסעיו נשקפה סכנת חיים ממשית, לאחר שרכבם נוטרל על אבן בטון והם מסתתרים בתוך הרכב בעוד הפורעים מנסים להוציאם מהרכב, תוקפים אותם, בועטים בהם ומיידים לעברם אבנים. הנאשמים הצטרפו לתקיפה רוחשת ובווערת זו בעודה בעיצומה, הם לא פעלו במנותק מהתרחשות זו וגם לא מנותק מההקשר בו בוצעה, באזור העיר העתיקה בירושלים, ביום ירושלים, בתקופת

הרמזאן וכשברקע מתנהל מבצע "שומר החומות". בנסיבות אלה, תקיפתם של הנאשמים, שהופנתה כלפי בני אדם שחזותם מלמדת על השתייכותם הדתית והלאומית מעידה ברורות על קיומו של מניע גזעני למעשיהם ועל ביצוע שמטרתו לעורר פחד ובהלה. מדובר באירוע שהתרחש לאור יום שזורע פחד בלב הציבור מלהיקלע לאזורים מסוימים בירושלים, פוגע עמוקות בתחושת הביטחון של הציבור ובשלטון החוק" (סעיף 32 להכרעת הדין). בנוסף, במכלול השיקולים, יש להביא בחשבון שהנאשמים לא חדלו ממעשיהם מיוזמתם, אלא אולצו לעשות כן לאחר הגעת שוטר לזירה וירייתו באוויר. לנפגעים נגרמו חבלות גוף ונזקים לרכב כמתואר בכתב האישום, עליהן אין מחלוקת. מתסקיר שנערך בעניינו של הנפגע א"י ומעדויות הנפגעים שנשמעו בשלב ההוכחות עולה תמונה מפושטת וכואבת של הנזקים הנפשיים שנגרמו להם כתוצאה מהטראומה הקשה שעברו.

32. נאשם 1 יליד 1992, בן 29 במועד ביצוע העבירות, אין בעברו הרשעות קודמות, הוא הביע חרטה על מעשיו.

33. נאשם 2, יליד שנת 2002, היה במועד האירוע כבן 19 ושלושה חודשים. הוא הביע חרטה על מעשיו. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הוא מתקשה ליטול אחריות על מעשה העבירה, מצמצם ומטשטש את חלקו, שולל מניעים אידאולוגיים למעשיו ואינו מביע אמפתיה כלפי נפגעי העבירה. נאשם 2 ביצע את העבירות תוך שהפר תנאי מעצר בית.

נוכח הנסיבות הדומות לביצוע בין שני הנאשמים, עונשם צריך להיות דומה.

34. התוצאה הנה שאני גוזר על הנאשמים כלהלן:

א. על כל אחד מהנאשמים - מאסר בפועל לתקופה של 58 חודשי מאסר. תחילת מאסרם מיום מעצמם.

ב. על כל אחד מהנאשמים - מאסר מותנה לתקופה של 8 חודשים והתנאי הוא שלא יעברו עבירה מסוג פשע בתוך 3 שנים מיום שחרורם ממאסר.

ג. כל אחד מהנאשמים ישלם פיצוי בסך של 40,000 ש"ח לנפגע אפרים יונה וסך של 15,000 ₪ לכל אחד משני המתלוננים הנוספים. הפיצויים ישולמו עד ליום 1/4/23.

זכות ערעור לבית משפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, א' שבט תשפ"ג, 23 ינואר 2023

השופט רפי כרמל, סגן
נשיא